

Program for implementering af samarbejdserklæringen mellem Grønland og Island, underskrevet i Reykjavik den 13. oktober 2022

Som følge af den underskrevne samarbejdserklæring mellem Grønland og Island er der her indgået et program for implementering af de prioriterede områder i erklæringen. Begge parter er enige om, at den nye erklæring, der blev underskrevet i oktober 2022, skal være den overordnede ramme for det bilaterale samarbejde mellem Grønland og Island.

Der har været en betydelig stigning i de bilaterale forbindelser mellem Island og Grønland, både politisk, kulturelt og økonomisk i de seneste år. Dette afspejles i den islandske regerings beslutning om at oprette en diplomatisk mission i Nuuk i 2013 og de grønlandske myndigheders beslutning om at oprette en diplomatisk mission i Reykjavík i 2018.

Den 8. november 2013 blev en fælles erklæring underskrevet af Formanden for Naalakkersuisut og Islands Udenrigsminister om samarbejdet mellem de to lande på områder såsom transport, turisme, fiskeri, handel og sundhed.

En anden fælles erklæring blev underskrevet i september 2021 af udenrigsministrene fra Grønland og Island med en aftale om yderligere styrkelse af forbindelserne mellem de to lande.

Formand for Naalakkersuisut og Islands Statsminister bekræftede i deres erklæring fra oktober 2022 deres uforbeholdne engagement i styrkelsen og udvidelsen af de bilaterale forbindelser og udpegede følgende prioriterede områder for det fremtidige samarbejde: klimaforandringer, ligestilling mellem kønnene, uddannelse og forskning, handel, økonomisk samarbejde og kulturelt samarbejde. Disse er alle anført nedenfor med angivelse af aktionspunkter under hver kategori:

1. *Handel.* Vi vil arbejde på at identificere hindringer og muligheder for en retfærdig bilateral handelsaftale mellem Grønland og Island.

1.1. Der er indgået en aftale om at etablere en fælles arbejdsgruppe, der skal gennemføre en undersøgelse af muligheden for en retfærdig handelsaftale.

1.2. Efter afslutningen af feasibility-undersøgelsen vil parterne drøfte mulighederne for at udvikle et kommissorium for en retfærdig bilateral handelsaftale.

2. *Fiskeri.* Vi vil arbejde på at identificere hindringer og muligheder for ligeværdige, fair og bæredygtige fiskeriaftaler mellem Grønland og Island.

2.1 Grønland og Island vil styrke deres samarbejde om biologiske undersøgelser af fælles bestande som makrel, hellefisk og lodde i havene mellem Østgrønland og Island. Desuden vil parterne styrke det videnskabelige samarbejde om fiskeri generelt.

2.2 Grønland og Island er fortsat forpligtet til at forvalte fælles bestande gennem retfærdige, rimelige og bæredygtige fiskeriaftaler baseret på de bedste tilgængelige videnskabelige data. Nye aftaler om rødfisk og lodder er blevet gennemført med succes i 2023, og parterne vil indlede en lignende revision af aftalen om hellefisk.

2.3 Island og Grønland er enige om, at der bør nedsættes en taskforce i regi af den fælles grønlandsk-islandske fiskerikommission bestående af repræsentanter for begge landes fiskerierhverv, for at undersøge på hvilke måder man kan tilskynde til øget samarbejde mellem grønlandske og islandske virksomheder i fiskerierhvervet og relaterede sektorer.

3. Økonomisk samarbejde. Samarbejde om fiskeri og andre dele af den blå økonomi og om landbrug indebærer store muligheder, ligesom samarbejde om vedvarende energi og klimasmarte løsninger, bæredygtig turisme, luftfart og byggeindustri.

3.1. Det islandske Miljø-, Energi- og Klimaministerium, det grønlandske Departement for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø vil drøfte mulighederne for samarbejde om udvikling af flere små vandkraftværker, særligt i Østgrønland. Dette kunne omfatte samarbejde mellem den nationale energimyndighed i Island, Orkustofnun, og Nukissiorfiit om kortlægning af potentialet for mikrovandkraftværker.

3.2. Landbrug: Begge parter vil undersøge muligheden for at genoptage og styrke det vellykkede samarbejde mellem fåreholdere i Grønland og Island og mellem Landbrugsuniversitet i Island og forsøgsstationen i Upernaviarsuk.

3.3. Fortsat samarbejde om turisme tilskyndes og særligt om et eventuelt øget samarbejde, når de nye landingsbaner er klar i Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq. Der kan udvikles strategier og retningslinjer for bedste praksis indenfor turismevækst for at sikre en bæredygtig turismeudvikling, der afbalancerer økonomiske, kulturelle, sociale og miljømæssige interesser.

3.4. Etablering af en samarbejdsplatform mellem Business Iceland/Íslandsstofa og Visit Greenland om turisme. Målet kunne f.eks. være samarbejde om markedsføring på fjernmarkeder som Asien og USA, og om andre sager af fælles interesse.

3.5. Undersøgelse af muligheden for et samarbejde om fremme af investeringer i Arktis. Det mulige samarbejde skal undersøges i fællesskab mellem de relevante ministerier i Grønland og Island samt med Grønlands Erhverv og Business Iceland.

- 3.6. Islands Turistråd/Business Iceland bør invitere den grønlandske administration sammen med andre interessenter til at deltage i en workshop i Grønland om projekter, som den islandske administration har iværksat om f.eks. turistsikkerhed, beskyttelse af sårbare områder, udvikling af nye turistdestinationer, fordeling af belastning, beredskabsplaner og problemer, der kan opstå i forbindelse med et øget antal turister.
- 3.7. Afsøge måder og midler for et muligt samarbejde mellem de to lande indenfor luftfart og flyvekontrol.
- 3.8. Undersøge mulighederne for øget samarbejde inden for anlægs- og byggeindustrien.
- 3.9. Undersøge samarbejde om fødevarerforsyningssikkerhed og forsyningssikkerhed af medicin og medicinsk udstyr.
- 3.10. Der bør tilskyndes til fortsat samarbejde om teknologier, forskning og innovation i forbindelse med den grønne omstilling inden for råstofindustrien, herunder fangst og lagring af kulstof (CCS).

4. *Klimaforandringer og biodiversitet.* Klimaforandringerne kræver en fælles indsats med fokus på overvågning og afbødning af de igangværende forandringer i vores region, herunder påvirkningerne på vores have, såvel som konkrete foranstaltninger til at imødegå og tilpasse sig virkningerne af klimaforandringerne.

- 4.1. Det islandske arktiske samarbejdsnetværk (Icelandic Arctic Cooperation Network) og den internationale arktiske hub i Grønland tilskyndes til at se på mulighederne for og nytten af et mere formaliseret samarbejde.

4.2. Samarbejde om fiskeri- og havvidenskab. Anbefaling om, at der formaliseres konsultative møder om fiskeri og forskning, mindst en gang om året, mellem direktørerne og de vigtigste eksperter i Pinngortitaleriffik og det Islandske Institut for Hav- og Ferskvandsforskning (Hafrannsóknastofnun). Der kunne også etableres arbejdsbesøg af specialister på forskellige fiskeri videnskabsområder mellem institutterne. Der bør oprettes en kanal til regelmæssig udveksling af nye, relevante data fra fiskeri- og havforskning.

4.3. Begge parter bør undersøge mulighederne for samarbejde inden for vedvarende energi og opførelse af vandkraftværker på markedsbaserede vilkår som led i et bredere samarbejde om beskyttelse af det arktiske klima.

5. *Ligestilling mellem kønnene.* Omfatter overordnet udveksling af forskningsresultater og ekspertise vedrørende ligestilling mellem kønnene og arbejdet med at bekæmpe diskrimination mod alle køn. Dette omfatter udveksling af erfaringer og bedste praksis vedrørende udformning af lovgivning mod diskrimination, der tager hensyn til og beskytter alle køn, mainstreaming af lovgivning og bedste praksis om, hvordan man bekæmper et kønsopdelt arbejdsmarked, såvel som udveksling af bedste praksis til bekæmpelse af seksuel og kønsbaseret vold mod kvinder og forskning i traumers indvirkning på kvinders sundhed.

5.1. En præsentation af SAGA-kohorten, som er en unik landsdækkende undersøgelse af traumers indvirkning på kvinders sundhed, vil blive givet til grønlandske interessenter. SAGA-kohorten er organiseret af forskere ved det medicinske fakultet på Islands Universitet i samarbejde med deCode Genetics samt en udvidet gruppe af førende nationale og internationale eksperter på området. (Institut for folkesundhed ved Islands Universitet).

6. Uddannelse og forskning. Forskellige bilaterale forsknings-, uddannelses- og kursusuddannelsesprojekter samt bilaterale udvekslinger af studerende og lærere bør styrkes ved at bygge videre på allerede vellykkede samarbejdsmodeller. Dette omfatter samarbejde inden for den blå økonomi, landbruget og sundhedssektoren.

- 6.1. Sundhedsvæsen og samarbejde vedrørende rekruttering af sundhedspersonale. Island har erfaring med at rekruttere udenlandsk sundhedspersonale, herunder sygeplejerske og læger. Samarbejdet har til formål at dele viden, erfaring og samarbejde om rekruttering og integrering af udenlandsk sundhedspersonale. Mulige fælles rekrutteringsindsatser skal undersøges. Muligt yderligere samarbejde om andre emner skal ligeledes afdækkes.
- 6.2. Uddannelser inden for sundhedsvæsenet. En samarbejdsplatform om behovene for livslange læringskurser for sundhedsmedarbejdere vil blive undersøgt.
- 6.3. Samarbejde mellem Islands Landbrugsuniversitet og landbrugssektoren i Grønland skal tilskyndes.
- 6.4. De to landes administrationer vil udarbejde et overblik over eksisterende aftaler og støtteprogrammer for udveksling af studerende og undervisere med henblik på at fremme udvekslingen mellem universiteter og andre højere uddannelsesinstitutioner i Grønland og Island.
- 6.5. Grønlands Departement for Selvstændighed og Udenrigsanliggender vil formidle kontakten mellem Arctic DTU i Sisimiut og relevante islandske forskningsinstitutioner (Reykjaviks Universitet blev nævnt som en mulighed) med henblik på eventuelt samarbejde eller vidensdeling.

6.6. Tilskynde til muligheden for fremtidigt samarbejde mellem Eqqumiitsulionermik Ilinniarfik/Nuuk Kunstscole, Nunatta Isiginnaartisineramik Ilinniarfia/Skuespillerskolen og Islands Kunstakademi.

7. *Kulturelt samarbejde.* Som små nationer er kulturen fortsat afgørende for bevarelsen af vores identitet og sprog. Målet er at fremme fortsat kontakt mellem mennesker og styrke det bilaterale samarbejde inden for kreative industrier.

7.1. Uddannelsesmyndighederne i Island bør tilskyndes til at fremme materiale om Grønland, der er egnet til elever i grundskolen. Skolemyndighederne bør også tilskynde til tættere forbindelser mellem islandske og grønlandske skoler på grundskoleniveau, f.eks. gennem fælles projekter.

7.2. Der bør iværksættes en årlig stilekonkurrence om Grønland blandt eleverne i sidste klassetrin af grundskolen i Island i samarbejde med det islandske undervisningsministerium, den islandske Grønlandsfond og Icelandair. En rejse til Grønland som præmie for den bedste stil.

7.3. Begge parter vil tilskynde genoplivningen af udvekslingsprogrammet for musikorkestre mellem de to lande.

7.4. Begge parter vil opfordre Katuaq, Nuuk International Film Festival og den grønlandske filmskaberorganisation, Film.gl, til at indgå i dialog med RÚV og Bió Paradís om at arrangere en årlig islandsk filmfestival i Nuuk og en lignende begivenhed med grønlandske film i Island.

7.5. Samarbejde vedrørende filmproduktion, filmproduktionstjenester og den internationale filmindustri vil blive tilskyndet.

7.6. Der vil blive opfordret til et tættere samarbejde inden for kunst og kultur generelt for at fremme udveksling, deling og læring mellem de to lande.

- 7.7. Der bør tilbydes to årlige stipendier til rejser til Grønland til medierne gennem den islandske Grønlandsfond.
- 7.8. Et styrket samarbejde inden for sport bør undersøges for at øge den gensidige udveksling og læring mellem Island og Grønland. Det kunne også overvejes at tilføje en vestnordisk dimension til dette samarbejde.
- 7.9. Begge parter vil engagere flyselskaberne i eventuel støtte til kulturudveksling mellem Grønland og Island. Det skal bemærkes, at Air Greenland og Icelandair har støtteprogrammer for civilsamfundsorganisationer, herunder aktører inden for kultur.

En arbejdsgruppe af højtstående embedsmænd fra de to lande, som blev oprettet i 2013, vil mødes to gange om året, hvoraf det ene kan være i et virtuelt format. Mellem møderne kan embedsmændene mødes virtuelt eller personligt, når det skønnes nødvendigt.